

ДУМИ І ПІСНІ

Збірник дум і пісень написаних в Канаді.

В. ТУЛЕВІТРІВ

В. Тулевітрів

ДУМИ І ПІСНІ

Збірник дум і пісень написаних в Канаді.

1938 рік

Ukrainian Publishing Company
510 King St. West, Toronto, Ont.

* * *
Авторські Права Застерігається
* * *

В. Тулевітрову.

(Знагоди 25-ліття літературної діяльності)

У сувору гостру зиму,
Нас закинула недоля,
Друже Любий... У чужину,
Наче дві білинки в полі...

В тому полі мертво, пусто,
Сніг блискучий сліпить очі.
Буряни, бодяча густе...
Гріти сонце нас не хоче.

Але дарма. Хай зневіра,
Над нами не володіє,
Нехай в серцях світла віра
В нашу справу все жевріє...

Ми сіячі зерна правди,
В рідний ґрунт кладемо Брате...
Живемо в нужді, в неправді,
Але... Будемо співати.

Співатимем про Козаків,
Про бої, славне минуле,
Про сучасних небораків,
Що на сонце й світ скавулять...

Співай, Друже щирий, далі,
Як вже чверть віку співаєш,
Щоб брати Твої не спали...
На те дар від Бога маєш...

Ол. В. Луговий

20.II. 1936 р.
Саскатун, Саск.

Стежка

Веться стежка одинока
Через гори, через кручі.
До оселі ще далеко,
А по небу сунуть тучі.

Неустанно все прямую,
Відпочинку я не знаю,
Хоч і змучився вже, — чую,
Та уваги не звертаю.

Тільки лиш дійти б до неї,
Тільки лиш туди б дістати, —
До хатиньки тієї...
Де живе любенька мати.

Глянути в ті сині очі
І сказати: — „Мати!.. Мати!..
Йшов до тебе дні і ночі,
Щоб тобі утіху дати“.

А вона ж моя кохана,
Наче сонечко зясниться!
І настане хвиля ждана —
І небудемо журиться.

О, колиб дійти до неї,
 Щоб в провалля де не впасти,
 Не згубить душі своєї
 І навіки не пропасти.

1921 р.

Ч о м у...

Летить ворон чорнокрилий
 Понад Дніпром, криче,
 Іде козак старий — сивий
 Душа його плаче...

У Києві на могилі
 Сльозамч умився ---
 Пошкандибав до Сибіру
 З Тарасом простився.

Іде козак — запорожець
 З вітром розмовляє,
 Ні хатини, ні родини
 Нічого він не має.

Іде старий славний воїн,
 До долі гукає,
 Сидить пугач на калині
 Птаха роздирає.

Чув козак, десь далеко
 Тихо кобза грає...
 Якось жалісно всіхнувся
 Та й далі стунає...

А тим часом в Україні
 Голота — гуляє,
 Наче хмара гайвороня
 На здобич сідає...

1922 р.

Думи мої, думи...

Полетіли думи
 За синєє море,
 За чужії землі,
 За карпатські гори.

Прилетіли думи,
 Невідрадні вісти,
 Нема добра в хаті,
 Ні в селі, ні в місті.

Летить же ви думи,
 В невільну країну
 Та допоможіть людям
 У лиху годину.

Летить ясні думи,
Назад не вертайте
Ідеали волі,
Людам навівайте.

Оповістіть людям
Про взнеслу культуру,
Про чужу неправду
Й злодійську натуру...

Оповістіть людям
Про славу козачу,
Про вільную землю
І про добру вдачу.

Воскресніть ви думи,
Ту — старину сиву,
Хай нарід — відчус
Й не згинає спину...

Розбудіть ви сплячих,
Підштовхніть ледачих,
Ущасливіть, думи,
В неволі терцячих.

Думи мої, думи,
Думи ви крилаті,
Поможіть із хати,
Москаля прогнати.

Ляха — у Варшаву,
 Жіда в Палестину,
 Поможіть здобути,
 Вільну Україну!

1922 р.

Осінь.

Осінь хмарная настала,
 Птичка за море летить,
 Вся листва опадала
 І діброва не шумить.

Сонце скрилось, дощик мірно
 Під вікном моїм стучить
 Жаль чогось, сповив — безмірно
 І в груді чомусь болить.

Гей! ти літо, моє літо...
 Промелькнуло і нема.
 А за осінню морозна
 Наближається зима...

1922 р.

З и м а.

Гей зима, зима,
Ледянистая,
Зима місячна
Серебристая.

То вихристая
То морозна
І скрипливая,
І красивая.

Ти життя даєш,
І все будувши ти,
Ти і смерть несеш
І все руйнуєш ти.

Перед зимою
Все схиляється,
Перед зимою
Все ховається.

Люблю я тебе,
Зимо чистая,
Зимо ясная,
І вихристая.

Ї красою твоєю
 Переймаюся
 І тобі то я
 Покланяюся.

1925 р.

WINTER.

(ЗИМА. В перекладі на англійську мову професором Ватсоном Кіркенелом).

O winter, winter,
 Icy as duty,
 Shining with moonlight's
 Silver beauty,

Frost is thy nature
 And snow thy delight,
 Holy in whiteness
 And fairer than light.

Life, at thy finger,
 Lies cold on the clay:
 Thou and Death carry
 All creatures away.

Low in thy presence
 Must ev'rything bow;
 From thy displeasure
 All hide themselves now.

Yet do I love thee,
 Thou winter most pure,
 Shining and holy,
 Austere and secure.

All through my being
 Thy powers pervade;
 Thee do I worship
 In love, unafraid.

*

*

*

Коли бачиш неправду кругом,
 Коли бачиш насильство й неволю,
 Не будь-же безмовним рабом,
 Борися за кращу долю.

Вік борись, не корися судьбі
 І не дужи від рани глибокої,
 Не будь побідженим в боротьбі,
 Не лякайся долі жорстокої.

* * *

Не будуйте хати для снокою,
 Все одно — там снокій не знайти.
 Вступіть в боротьбу з темнотою
 І старайтесь — перемогти.

1922 р.

* * *

Як хочеш щасливо у світі жити,
 Повинен много перетерпіти,
 Любити щиро мати — природу
 І не цуратися свого роду.

Як хочеш вільним, як пташка бути,
 Мусиш свободу собі здобути,
 Веяке насильство мусиш ганьбити,
 Зі злом боротись — правду любити.

Коли-ж бажаєш безсмертним стати,
 Багато де чого треба пізнати,
 Повинен знанням з людьми ділитись,
 Всіх поважати і не гордитись.

1925 р.

Не люба...

Така твоя доля
 Нещасна Вкраїно:
 Цурається, встидається
 Рідная дитина.

Каже, що не люба
 І не хоче знати
 Тай пішла собі безумна
 Кращую шукати.

О, діти нікчемні,
 Діти не путящі,
 Не знайти вам кращу,
 Будете пронащі.

Ріжні „добродії”
 Вас з пуття зведуть,
 Усі ваші мрії
 Як дим пронадуть.

Й раю не шукайте
 Бо „раю” нема,
 Не було й не буде,
 Шукати дарма.

Дбайте про Україну,
 Будуєте свій Край.
 Там будете мати
 Без раю... Свій рай.

1925 р.

* * *

*

До всіх свій зір звертаєш,
 Порятунку для себе Ти просиш.
 Паївна! Невже ще не знаєш
 Не чують... Чого-ж Ти голосиш?!

Даремні надії й змагання
 Крику катіння не вчують,
 Лиш власні сили й старання
 Втримають, допоможуть --- врятують.

Коли в собі силу ще маєш,
 Тримайся, надійсь не лякайся,
 Як сили у Тебе нема
 Просити рятунку — дарма.

Взивай не взивай — не дадуть
 Бездушній помочі руку;
 Гляділи й глядіти будуть
 На лихо Твоє і на муку...

1923 р.

Дума горемики.

(Пісня)

Думо моя, думо,
 Думо ти моя —
 Ой чогож ти думо
 Невеселая?

Через тебе думо
 Сохну — вяну я
 Думо моя, думо
 Думо ти моя.

Сном би я спокійним
 Безиробудно спав,
 Коли б тебе думо
 В голові не мав.

Думо моя, думо,
 Думо ти моя
 Ой чогож ти думо
 Така сумна?

1920 р.

Треті півні.

Збудилися треті півні
Й почали співати,
Чуєш брате товаришу,
Почина світати.

Ростумайлоє над лісом,
Тумани зникають,
А зіроньки, як квітоньки
Перед ранком сяють.

Незабаром розійдуться
Непрошені гості,
А як ні, будемо бити
Без жалю й милості.

Щоб вони не в свою хату
Більше не ходили,
В чужій хаті червоної
Багато не шили.

1924 р.

*

*

Дані мені пориви й бажання
 І все дано для боротьби,
 Як би до того ще й старання,
 Не гнувся б я під тягаром судби.

Немав би я на кого нарікати,
 Вступив в героїську боротьбу,
 Як би ж мені старання мати,
 Як би подолав ненависну судбу!

Дані мені пориви і бажання
 І сила є для боротьби,
 Як би-ж до неї ще й старання,
 Як би-ж було воно, як би.

1929 р.

Український Інвалід.

Пережив не мало бід,
 Та в покорі не схилився...
 А тепер він інвалід —
 Бо за Край свій чесно бився!

Тож належиться йому
 Завжди її веюди помагати,
 Як герою своїому
 Та сльозу його втирати.

Бо жалув не за тим,
 Що рука його пропала...
 Живе бажанням одним,
 Щоб Україна вільна стала.

1932 р.

В Листопаді.

Надало листя з акацій,
 Надало листя з дубів...
 Бились завзято за Націю
 Між чотирьох ворогів.

Кровю відважних зрошались
 Рідні цвітучі лани...
 Стрільця-героя жахались
 Україножерні пани.

Сила — залізо ломила,
 Ворог вже з бою втікав...
 Але незгода прибилась...
 Воїн зраний упав...

Довго в крові борикався,
 Довго себе боронив,
 Та в боротьбі не піддався,
 Меч свій в піхву не вложив

Час за часом проминає,
 Новії сили ростуть,
 Ворог давно уже знає, —
 З ним порахунки зведуть...

Будуть кровавитися знова,
 На українській рілі.
 Поки настане обнова
 На визволеній землі.

1932 р.

Безрадному.

Не квітати... Не тужити...
 Ні нащо не нарікати...
 Коли хочеш краще жити,
 Постарайся кращим стати.

Постарайсь, щоб всякі блуди
 Над тобою не владали —
 Постарайсь, щоб тебе люде
 За всі вчинки поважали.

Бо згубить людську повагу, —
 Це найгірше в світі діло!
 То ж не звертай на те увагу —
 Й жити тобі буде мило.

1934 р.

Стрілецький Прапор.

Не вам від сорому горіти...
 Служили чесно ви мені —
 Не проклянуть вас ваші діти
 За діла вашії святі...

Бо ви неробам не служили —
 Не скористали вони з вас...
 Ви віддали свої всі сили
 За нас покривджених — за нас.

Нераз вас голодом морили
 І розпинали на хресті...
 В тюремних муках вас мучили,
 Та ви не зрадили мені.

Страждали ви і не стогнали...
 Від вас не чули каяття —
 Його високо ви тримали
 Прапор свободного життя.

1934 р.

Не сидіть же...

Крізь останній проходиш ти ієнит,
Через море незгод її завірюх —
Не сидіть же тобі все на призьбі,
Не плекать все понижений дух.

Позабудь минулі невдачі...
Позабудь, що ти жив як гелот!
Нехай ворог твій врешті побаче,
Що ти рвешся в борню за Народ!

Хай із кровю змінається порох —
На широкій Українській Землі!
Хай затямить відвічний твій ворог,
Як топтати селянські рілі.

І закаже він дітям і внукам
Посягати по землі твої...
Лиш не дайся облудним наукам
І долю добудеш в борні.

Борони пазурями, зубами
Покривавлену Землю свою,
Порозривану густо межами
І роздавану всім за свою.

Після бою — рішучого бою,
 Нехай вітри розносять плачі...
 Але знай: вже теді над тобою
 Не знуцатимуться палачі*).

1935 р.

На концерті.

(А.Б. в альбом)

Пісня прекрасна всіх чарувала,
 Голос твоїй ніжний слух многих ласкав,
 Туга таємна в душі нуртувала...
 Слухав ту пісню — й про все забував...

Ти як богиня на сцені стояла;
 Світ різнобарвний тебе озорював,
 Грудь твоя біла пісню виливала
 У пісні твоїй я багато пізнав...

Многих серця ти теді покоряла,
 Многим вдихнула ти вищу любов
 Піснею своєю жизнь оживляла
 І поривалась душа із оков...

1926 р.

*) Палачі: московські кати.

Т у г а.

(Пісня емігрантська)

Ох, де ж той Край
Де я зростав,
Де з юніх літ
Я втіху мав?

Ох, де ж ті сніви
Соловія...
Невже тих снів
Не вчую я?

Ох, де ж той Край —
Невже пронав?...
Невже не рідним
Мені став?..

Скажи мені,
Земле моя!
Чи поверну —
До тебе я?

Скажи... Скажи!
Моя любов...
Чи верну я
До тебе знов?

До тихих хат,
 До рідних стріх?..
 Скажиж мені!
 Дай серцю втіх...

1962 р.

Україна кличе нас.

Геть зневіра! Не журися!
 Журитися ще не час!
 В ряди наші становися —
 Від Карпат аж по Кавказ...

Через згарища й руїни
 Попрямуєм до України.
 Спочивати ми не будем,
 Поки волі не здобудем.

Як до Київа дійдем,
 Спочивати там будем..
 Геть зневіра і жура,
 Край здобути вже пора!

Довго нас ляхи гнобили,
 І румуни й москалі,
 І стріляли, і ганьбили,
 І знущались, як могли ...

Через згарища й руїни
Попримуєм до України.
Спочивати ми не будем,
Поки волі не здобудем.

Як до Київа дійдем
Спочивати там будем...
Геть зневіра і жура!
Край здобути свій пора!

Довго ми на все гляділи,
Таї сказали: Годі!
Ногодилишє, порішили
Жити на свободі...

Через згарища й руїни
Шлях єдиний до України.
Спочивати ми не будем
Поки волі не здобудем.

Як до Київа дійдем
Спочивати там будем.
Геть зневіра і жура!
Край здобути свій пора!

Гей, хто з нами? Прилучайся!
Наближаєсь слувний час,
З неволею розпрощайся,
Україна кличе нас!

Через згарища й руїни
 Шлях єдиний до України.
 Спочивати ми не будем,
 Поки право не здобудем.

Як у Київ увійдем—
 Своє право там знайдем...
 Геть зневіра і жура,
 Край здобути нам пора!

1932 р.

Самосуд.

Огнем ненависти палають
 Нащадки славних козаків.
 На поклик сурми лиш чекають,
 Щоб рушити на ворогів.

Гей, сурмачі! Пора до діла!..
 Спиніть гризню свою й розбрат...
 Погляньте, що Польща скоїла
 І що зробив нам азіят!..

Немає дня, нема хвилини
 Щоб не кінчилась жизнь чия...
 По всіх просторах України
 Трунами встелена земля...

Мовчить Європа... Онім'їа...
 Не хоче дати свії осуд...
 Іначе справді вже не сила
 Зрятувать голодний люд.

Голодний люд кругом конає,
 Та це Європі не болять...
 Вона насильству потурає
 Бо хоче з ним у згоді жить...

Гей сурмачі! Пора до діла!
 На вас чека український люд...
 Хай нам поможе Божа сила
 Самим створити самосуд.

1924 р.

В альбом.

(О. Б.)

Як на Вас я подивлюся,
 Ви така ще молоденька;
 Личко свіже, брови чорні
 Таї сама вся ченуренька.

Щож тут ще вам написати?
 От, стою собі й гадаю...
 Хіба щастя побажати...
 Як не маєте— бажаю.

14.І. 1935 р.

О. К.

(В альбом).

Як умру, і вже мене не буде
 І всі забудуть, що я жив,—
 Хай мій віри прагадкой вам буде,
 Що вас як брата я любив...

15.І. 1935 р.

Н. Н.

(В альбом).

Хоч сама ти невеличка,
 Але в тебе гарне личко!
 Чи й душа такаж прекрасна?—
 Скажи мені, дівко ясна...

14.І. 1935 р.

П о р а.

Заворушилися народи,
 Прийшла пора, почався рух.
 Не все ж душителям свободи
 Тримать закутий вільний дух.

І навіть Ти, моя Україно,
 Все ворухнитись почала...
 Близиться визвольна година.
 Прийшла уже й Твоя пора...

1929 р.

Ліга Націй.

(В день запрошення Литвинова як рівноправного члена в Лігу Націй).

Слова, слова... Як много слів!..
 Невимовно є обидно,—
 Серед всезнаючих голів
 Ума здорового не видно...

1934 р.

Незгода.

Наче птах в неволі
 Серце моє б'ється
 Із далеку стогін
 До мене несеться.

Чую я той стогін,
Серцем відчуваю,
Як би ж мати силу...
Сили я не маю.

Була в мене сила,
Була та не стало,—
Силу молодую
Незгода забрала.

Як би та незгода
Згнула — пропала,
Не терніло б серце,
Душа не страждала.

1924 р.

Мамона.

Гроші — зло і зло велике,
Страшне воно, многолике,
По всій землі й скрізь панує,
Всякі святощі руйнує.

Через гроші люде б'ються,
Через гроші сльози ллються,
Через гроші люте горе
Величезне, наче море.

Через гроші в світі зрада
 І не вірує громада
 А ні в Бога, ні в Христа,—
 Нарікання скрізь:— Віда!...

Загубили люде віру,
 Повпадали в лют, зневіру
 І не вірять нікому,
 Лиш Мамоні одному.

1926 р.

Моїм товаришам по зброї.

Дивись, як тають наші сили,
 Ряди бійців скрізь порідли...
 Невже ж ми в спадщину могили
 Лишили?... Щоб тішились раділи...

Ще не скінчилась боротьба,
 Хоч полягло наших не мало.
 Хай не лякає нас судьба,
 Не говорить, що все пропало.

Ще не скінчилась боротьба...
 Товариші, не відступайте!
 Щоб не глумилася судьба—
 Її напуди відбивайте.

Ще не скінчилась боротьба,
 Нехай чумить, най грає море,
 Нехай зо всіх нас книть судьба.
 Нехай, що хоче там говорить...

Борись борець! Борись, карай,
 За кров, за сльози і за муки,
 Борись за волю і за край,
 Щоб споминали наші внуки.

Всіх добрих словом, а не злим...
 Щоб наші внуки тим гордились,
 Що їх батьки ні перед ким
 В покорі рабській не хизались.

1919 р.

Л і р а.

Де б я не був, зо мною моя ліра.
 В стену, на морі чи в лісу,
 Не покида тоді любов, надія й віра,—
 Коли з собою ліру я несу.

Овіє сум—вона мені заграє,
 Своєю грою душу звеселить,
 Жорстокий біль в груді моїй зникає,
 Коли струна ліри брентить.

Як би не ти, моя старенька ліро,
 В часи сумні не розважала мене ти,
 Опанувала б еством моїм зневѣра,
 Не знав би я куди мені йти...

Блукав би я, як не один блукає,
 Шукав би я дорогу до мети,—
 Чи знайшов би я її—хто знає,
 Коли б мене не розважала ти.

В тяжкій дні, в хвилини неснокою,
 Коли в груді невимовно болить,—
 Зникає біль, як ліра є зі мною,
 Коли струна її брешить.

Лиш ти одна, моя старенька ліра,
 Терплячу грудь умієш оживить,
 Не покида мене любов, надія її віра,
 Коли струна твоя брешить.

1928 р.

Не кажіть.

Не кажіть, що край мій рідний
 Здобув волю й став свободний.
 Ні! Того ви не кажіть,
 Краще ділом докажіть.

Докажіть цілому світу,
 Що у кожному повіті
 Гарзди селяне мають
 Й від голоду не вмирають.

Докажіть, що люд хрещений,
 Вже не точить ніж свячений,—
 Вашу владу попирає
 Й вас належно поважає.

Докажіть, що москвенята,
 Та новітні царенята
 У краю тім не панують,
 Й українців не мордують.

1934 р.

Гайдамацька пісня.

Ой росте вона,, росте
 Сила гайдамацька...
 Не встояти перед нею
 Тобі сило ляцька.

Ой ростуть вони, ростуть,
 Ростуть сили нові,
 Потратують вони й стрясуть
 Ворожі основи.

Будуть вішати і налить,
 За всі кривди мстити
 І в ворожій брудній крові
 Ворогів тонити.

Та ще сили ті підуть
 Аж на Московщину,
 Порахунки там зведуть
 За свою країну.

Покінчивши з москалем
 Й побратимом-ляхом,
 По румунах обухом
 Вдарять одним махом.

Ой росте вона, росте
 Сила гайдамацька...
 Не ветоїш ти перед нею,
 Сило азійська.

1935 р.

Наша історія перед 1935 роком.

Віки — століття,
 Гнет, неволя...
 Страхіття...
 Люта доля.

Потім:

Сурми сурмили,
Дзвонили дзвони,
В ряди ставали
Мільони...

Надали трони і
Кордони...
Століть окуви
Тріщали...

Слава Україні! —
Кричали...
Та знов неволя...

Доля!!..
Голод,
Знущання,
Арешти...

Руїна культури
До решти...

Дух помсти за кривди
Зростає,
Гноблених до бою
Скликає...

1925 р.

Національна сплячка.

(Всім байдужим присвячую).

Нікого вчити не берусь,
Як у життю слід поступати,
А завжди лиш отим журусь,
Що любим спати, спати й спати.

Книжить життя, шумить прогрес,
Прямують все вперед народи,
А вам в спанню є інтерес,
Яке усім і завжди шкодить.

Часом приснитися вам борня,
Яка всіх трохи зворушає,
Але... Ви любите спання
Й сновид той скоро десь зникає.

І так проспавши много літ
Знова пробудитесь рабами
Й тоді навіть сусідський пліт
Не стане рахуватись з вами.

1934 р.

Як той будильник
 Стараюся дзвонити....
 Бо шкода віковічно спати...
 Дзвоню, щоб встали край звільнити,
 Годі недолі потурати.

Я знаю, не для всіх той дзвін приємний...
 І не один за те на мене нарікає,
 Але... Вставай мій брате підприємний!
 Бо край в неволі загибає...

1936 р.

Порада.

Залиши свої турботи
 І журу свою покинь,—
 До визвольної роботи
 Всяк берися як не лїнь.

Не пора нам нарікати
 На злу долю і життя,
 Краще сил своїх вживати
 На полекшення буття.

Українському Націоналістові

Усі невдачі позабудь,
 Забудь дрібні турботи свої,
 Йди завзято на той путь,
 Що націю веде до волі.

І ним відважно постунай!
 Стунай по ньому без ухилу
 І все лиш думку одну май—
 Звільнити Матір-Україну.

Не бійся жадних перешкод...
 Нехай кричать опортуністи,
 А ти любя над все народ,
 Що є національно чистий.

Як до кінця шляху дійдеш,
 Почуєш там гучне:— Слава!
 Своє ти щастя там найдеш,
 Бо пронаде брехня лукава...

Тоді, мій брате, торжествуй...
 Радій й дзвони там у всі дзвони.
 Свій день побіди відсвяткуй,
 Бо ти здолав всі перешкоди...

Лютий, 1935 р.

Порив душі.

Моя душа — огонь горіння,
 Моя душа — порив стремління...
 Туди в невідому даль,
 Де все прекрасне як кришталь...

Не дорога мені громада,
 Де заздрість, ненависть і зрада
 І всі нікчемности людські,—
 Вони мені не дорогі...

Туди, туди душа стремиться,
 Де людина вільна як птиця,—
 Туди, де вічний світ горить,
 Туди душа моя стремить.

1929 р.

* * *

Ми живемо, бо жили наші предки козаки,
 Вони боролась,— борімося і ми...

То ж знає усяка людина,—
 Передалася їй нам козацькая клітина.
 Не хочемо над кимось панувати...

Ми хочемо по людські жити,
 Ми хочемо як люде існувати.

Даремнії усі заходи
 Розторопити й знищити козацькій рід.

Поки існують на землі народи
 Житиме Український Нарід.

1932 р.

„Добрий лад”

„На что нам кровь,
 На что проклятья,—
 Бог есть любовь;
 Все люди братья”...

Коли брати, чого ж вони лютують?
 Нащо українців століттями гноблять?
 Мордують люд, на трунах бенкетують,
 Ще й хваляться всім, що мають добрий лад.

Ти помилився, брат, поет великодушний.
 Ще не настала та пора...
 Не розуміє слів твоїх цей світ бездушний,
 Мордує брата брат в імя свого добра...

1920 р.

Весна іде...

Стоїть зима, холодна, нудна
 І все німіє, завмира...
 Бурливий вітер, стужа вючи
 Смертельну пісню наїва...

За білосніжними горами
 Не червоніє темний ліс.
 Вже в передранковим тумані
 Проміння сонця зайнялись.

Близиться ясний день, минає непогода
 І квітом вкриються поля,
 Прийде весна——радість для народа,
 Зазеленіє вся земля.

І потече вода жива...
 Та змне геть намул холодний...
 Над Чорним морем засніва
 Веселу пісню птах свободний.

1923 р.

Розмова большевика з демократом.

Раз зійшлися на розмову
Большевик і демократ..
І розмова почалася,
Яку слухав один сват.

Большевик почав хвалити
Московію й москалів,
Та,—що там так добре жити,
Що й сказати нема слів.

Молоком течуть там ріки,
А на берегах— меди,
Управляють всім вже роки
І кермують там жида...

Літаками збіжжя сіють,
А тракторами оруть
І, як вже його провіють,
За кордони все везуть.

Бо там голоду не мають
Кулаки і куркулі
Тож все збіжжя пожирають
Ненаситні буржуї.

Селянин все розпнухає...
 Й кажу тобі, лиш чуй:
 Подостатком вьсього має,
 Наче б був якийсь буржуй.

Там колгоспи і колхози,
 Ну... Правдивий земний рай,
 Дівки курять напіроси,
 Що ствердила Коллонтай...

Немовлята всі читають
 Не азбуку там яку,..
 Вже й Сталіна розбирають
 На своїому язичку...

От, якби у цілім світі
 Завести подібний лад!
 Нема куди правди діти:
 Був би всяк і кожний рад...

А тоді б не тільки ріки,
 Моря текли б молоком,
 А емблемою на віки
 Був би серп із молотком.

Демократ спокійно слухав,
 Лиш потилицю чесав,
 Тай від себе по надумі
 Говорити так почав:—

„Коли б справді в Московії
Ріки молоком текли,
Невже тоді б „добродії”
Большевицькі тут жили?”

А коли б ще й забілили
Усі моря молоком...
Але годі... Шкода часу,
Говорити з чудаком”.

1934 р.

* * *

„Повалили Гетьмана
Та й самі упали”.
Бодай же ви, недолюдки
Добра не діждали.

Як не вміли щось кращого
Для краю створити,
А старалися незгоду
Й руїну ширити.

Не покаялись ще й досі
Недоуки дуки...
Поширюють скрізь ненависть
Наче ті гадюки.

А простак не відрізняє
 Ту шкоду до нині
 Й де не треба він гукає —
 Слава Україні!

1937 р.

Даремні заходи.

Даремні заходи гасити повстання
 І прагнення волі кровю залити,
 За краще буття почалося змагання,
 Що раз міцне дух творчий еліти.

Даремні заходи страшити тюрмою
 Й відважних без міри в тюрми кидати...
 Народ, що не хоче миритись з суржибою
 Чи можна жорстоким насиллям злякати?

Даремні заходи підступом брати...
 І визвольну справу безчесно чернити
 І тих, що не хочуть в неволі конати,
 Чи можна їх порив насильством слинити?!

Росте дух повстання і вже незабаром
 Брати розсварені до купи зійдуться,
 Освітиться край мій великим пожегом.
 В огні визвольному раби розкуються...

1925 р.

Чи Ти чуєш?..

День і ніч круки та ворони
Край мій рідний стережуть
І на всі чотири сторони
Стогони тяжкі ідуть.

В день і ніч життя кінчається.
Гинуть там від деспота руки,
А за море вісти посилаються:—
„Бунтарі українські, мужики”.

Як же тут не бунтуватись,
Як же тут мовчати,
Коли кажуть: —Виносися
Зо своєї хати!..

Бо інакше мусиш згинуть,
Або ляхом стати...
Чи Ти чуєш, Україно,
Терпелива мати?..

1932 р.

Т. Г. Шевченку.

Знов на нашій Україні
 Орда дика люд мордує,
 Все збечещене, в руїні,
 А Європа мов не чує...

Те, що жило, зеленіло,
 Веселилось та цвіло
 Вража сила все скосила,
 Так, як би і не було...

Немає там гордої волі
 Про яку не раз співав...
 Край сумує... Край в неволі!..
 Край Твій любий визнем став...

1921 р.

Привіт.

Привіт Тобі, мій любий краю!
 Я чую Твій визвольний шум...
 За те Тобі я посилаю
 Вінок з моїх найкращих дум.

1935 р.

Ол. В. Луговому.

(Многонадійному українському літерату).

Хай над нами темна ніч,
Ще й вітер вихрює,
Не згасить йому всіх свіч,—
Світ ще запанує.

А тоді усім людям
Краще поведеться...
Друже!.. Мабуть тоді й нам
Доля усміхнеться.

1934 р.

* * *

Де рабська покора виступає
Відвага місця там не має...
Колиж в міцних руках
Стиснуться п'ястуки,—
Буває навпаки.

1929 р.

* * *

Караєш матінко природа,
Караєш тяжко, та не всіх...
Карай гнобителів народу
За той тяжкий великий гріх.

1920 р.

Семену Ковблєві.

(Українському поєтові в Канаді).

Полюбились ми душою
І не маємо спокою...
Наче ота щира мати
Над колискою куняє,
Все дитину дєглядає.

Полюбили щиро, Друже...
І, як бачу, любим дуже,
Більше від себе самого
Того Духа неземного..

Хай же та любов налає,
Хай ту музу загриває...
Й нашу втіху одиноку,—
Святу мрію яснооку.

1936 р.

Наші гаразди.

(Сучасне).

Розсварились брати рідні,
Помириться не хочуть,
А над ними всякі злидні
І сміються, і регочуть.

„Піт” Данила прозиває
Канадським „усяким всяком”,
А той йому дорікає,
Що вдає себе поляком.

Так буває поміж нами...
Любі брати, українці...
Уявляємось „нанами”,
А не вступим навіть жінці...

З молодією чи з старою
За дрібниці сваримося,—
Стати ж до чину горою
Не всяк хоче... Боїмось!

Ось тому то наша справа,
Справа визвольна кульгає;
Ось тому Москва й Варшава
В поневоленню тримає...

Листопад 1934 р.

Батьків заповіт.

Старіюсь я, не довго мені жити,
 А ти, дитя моє, рости,
 Старайся всіх людей любити,
 До них ласкавою будь ти.

Навчись людські гріхи прощати,
 В собі злі наміри бори,
 Старайсь неправди уникати
 І тільки правду говори.

Коли ж тебе не зрозуміють,
 Вінок з терня тобі сиплетуть,—
 Вбери його... Нехай звіріють,
 А ти людиною все будь.

І як на тебе нарікати
 Пічнуть зо злости—не противсь;
 За правду стануть розчинати —
 Дитя!.. Ласкаво всім веміхнись.

1928 р.

На Великдень.

Христос воскрес! І тут і там:
 Христос воскрес — скрізь роздається...
 Горить огнями Божий храм...
 Чиє ж серденько не здригнеться.

Христос воскрес,—співаєм ми,
 Хвалим Христа святу науку...
 Коли б її пізнали ми,—
 Не повели б Христа на муку.

Не ті часи...

Не ті часи, не ті літа,
 І я не той, і ти не та;
 Багато у життю змінилось,
 А серце б'ється так як билось.
 І буде воно так же битись,
 Поки ми будемо любитись.

Українському літератові.

Не шукай у людей співчуття,
Як часами жорстоко страждаєш,
Коли Ти, як сирітне дитя
В життю своїм ласки не маєш.

Не шукай у людей співчуття
І не жди Ти від них співучастя;
Їх цікавить лиш власне життя—
Не показуй їм свого нещастя.

Стисни рани своєї душі,
Свої сльози ковтай непомітно
І ніколи людям не кажи,
Як буває Тобі за них стидно.

Не шукай у людей співчуття
Й не висловлюй свого нарікання;
Для борні Ти з'явився в життя,
Тож здолай усі муки й страждання.

А знесилений як упадеш,
Не діставши підтримки в нікого,
Тоді певно героєм будеш
І приміром служить для другого.

Аж тоді Тебе всі оцінять,
 Коли труп знеможений побачуть.
 Над тим труном свічки поналять
 Й для пристойности трохи поплачуть.

1934 р.

* * *

Як прийдеться у когось
 Розум позичати,
 Постарайтесь хоч щось
 Й від себе віддати...

І ніколи не кажіть:
 „Хіба ми щось винні?“
 Коли ви є добрі люде,
 А не якісь с.....

1922 р.

* * *

Який є вік— такі стремління,
 Який є дух— таке людство;
 Ржавіє книга на полицях,
 Запанувало в світі зло.

Куди ні глянть—народне поле
 Скрізь бурянами поросло.
 Ледащо голову шкребоче
 Байдужно дивиться на зло.

Тимчасом корінь розпускає
 Ріпак, терновик і лопух,
 Немилу пісню всім співає
 Спокійним вечером пастух.

Як Агасфер мій брат блукає
 По всіх закутинах землі
 Й самий про себе він не дбає...
 Та коротає дні в ярмі...

1922 р.

На смерть С. В. Петлюри.

Знову хрест... А на хресті
 Розтерзане козацьке тіло...
 Забиті цвяхи золоті...
 Чиє ж це ганебне діло?

Вмовкни серденько, мовчи!
 Не поможе, не стучи...
 Твого стуку не почують..
 Бачиш, як Її линчують?

Святу правду розпинають.
Кров невинну проливають.

Вмовкни, серденько, мовчи!
Не хвилюйся, не стучи..
Хвилюватись ще не час
Не почув ніхто нас.

Вмовкни серце... Тихо будь...
Не хвилюй мою ти грудь.
Буде час... Прийде пора
Зрозуміють всі народи,
Що не зникне та мара
Без Української свободи.

25 травня 1926 р.

Експромт.

Ніхто не матиме рая,
Лиш тільки партія моя.
Так уявляє чоловік
Під назвою „большевик”.

Коли б же справді чудо стало,
Щоб сонце з заходу зійшло,—
Змін тоді було б не мало
І безслідно зникло б зло.

А так.. Ох, думонько моя,
 Повстало некло із рая,
 Рай ніде нема ні сліду—
 Злий геній празнує побіду.

1922 р.

Пісня.

Пісне моя, втіхо моя,
 Моя ти розрада
 В лютім горю чи у біді
 Найкраща порада.
 Ось тому то тебе пісне
 Раз у раз співаю,
 Бо іншої порадоньки
 Для себе не маю.

1919 р.

Неволя.

У неволі народився
 І в неволі звікував,
 Та неволі не корився—
 Проти неї виступав...

І при всякій при нагоді
 Я неволю ту ганьбив
 Поклоняючись свободі,
 Бо свободу я любив.

1919 р.

Пісня підневільного.

Встаньте брати! Не все ж сумувать.
 Гляньте, життя скрізь сміється!
 Підемо волю собі здобувать,—
 Воля сама не дається.

Куля не гірша чим доля раба
 Всіх не забє,—проминає;
 Рабська доля без міри тяжка,
 Нас вона в землю вкладає.

Встаньте ж пригноблені, встаньте брати,
 З піснями рушим в дорогу;
 Будь витревалим, невпинно іди,
 Бій лише дасть перемогу.

Смерти не бійся,—смерть не тяжка!..
 Тяжко в рабстві завмирати...
 Життя безпросвітна, невольна важка,
 Важко у тьмі загинати.

Більше відваги, менше страху!
 Страх погубив покоління.
 Стій непохитно в хвилину лиху...
 В стійкості наше спасіння.

1923 р.

Пісня безробітного в Канаді.

Чому літа трачу,
 Чого я сумую,
 Чого я у цій Канаді
 Без діла дармую.

Чи не краще повернути
 У свою країну,
 Ніж в покорі тут згинати
 Молодецьку синю?

Чи не краще молодому
 Волю здобувати,
 Чим усе тут у Канаді
 Роботи шукати?

Маю дужі руки,
 Є у мене сила...
 Ой, чого ж я у Канаді
 Дармую без діла.

1934 р.

Жебраки.

Раз стояв в своїй задумі
Під вербою у ріки;
Споминалось, як гойдались
З козаками байдаки.

Споминав я як боровся
Непокірливий народ,
А тепер куди не глянеш
Скрізь відваги недород.

Подивлюся й усміхнуся,
Як жебрають жебраки.
Деж ті лицарі безстрашні,
Запорожці, Козаки?..

Чи на волі?.. Чи в неволі?..
Відгукніться! Скільки вас?
Заспівайте, погуляйте,
Як гуляли вже не раз.

Щоб сусіди не сміялись,
Як жебрають жебраки;
Гей, ви, лицарі відважні!
Де ж ви, славні козаки?..

1923 р.

Сестри мої! Брати мої!..
 Чому ж ви такі?..
 Відноситеся до себе
 Як вороги злії...

І вродливі і співучі,
 Соловії, тай годі...
 Які ж справи некучії
 Вам на перешкоді?..

Помиритесь, погодитесь
 Й вигідніше жити,—
 Не робити собі лиха
 Й людей не смінити.

1929 р.

Зимою.

Ось, наступили сніги і метелі,
 Ліси завмерли, поля опустіли,
 Пісень не чути живих.

Тихо бреду я в долині безплідній,
 Злоститься й плаче вітер холодний,
 Хоч би на хвильку притих.

Чути: тріщать серед лісу морози.
 Любить насвистувать вітер погрози,—
 Думаєш: Боже святих!

Чи скоро проминуть ті дні непогоди,
 Щоб призабути злії незгоди,—
 Тисячі, тисячі їх.

Серце у грудях жалем повило,—
 Йду і диваюся на зиму журливо,
 Йду серед скель ледяних.

1921 р.

Валюта.

Чи веміхнеться коли доля
 Моїй Україні?
 Чи збудеться Її воля
 Вирватись з руїни?..

Доки ж Вона в тій неволі
 Понижатись буде?
 Доки ж вона у тім горі
 Мучиться буде?..

Невже серця скаменіли
 Й почуття не втрачають?
 Чому ж то ті мільйони
 З голоду конають?..

Вас питаю, „культурніці“,
 Розумні та вчені:—
 Скажіть, чому українські
 Селяне знищені?..

Мовчите... Вже помирилися!..
 Та й нема дивляці,—
 Певно добре доробилися
 На нашій пшениці!..

Гей, валюто золота,
 Яка ж ти лукава...
 Розіняла ти й Христа,
 Правду потоптала!..

1934 р.

Епитаф.

Незнати, як назвуть його...
 Він жив для себе самого.
 Чуття до ближнього не мав,
 Нічим йому не помагав.

Скінчив нікчемнеє життя,
Переселився в забуття.

Ніхто його не спомяне...
Могилу всякий обмине.
Не спомяне його й громада,
Бо таким й вона не рада.

1934 р.

Афоризми.

I

Без ідеалів, без стремлінь,
Без поривів, без горіння,
Може жити лише лінь,
Або нікчемне сотворіння.

II

Багато слів прекрасних уживаємо,
Словами багато ми можемо творити,
А при нагоді забуваємо
Від зла себе охоронити.

III

Як не сила, не берися
Щось великого творить,—
Як не розум, не сварися,
Постарайся в згоді жить.

Будуть тебе поважати,
 Будуть тебе всі цінить—
 Не напружуйся, мій брате,
 Як не сила щось створить.

Як відчуєш в собі силу,
 Коли силу маєш ти,—
 Приступай тоді до діла...
 Всяке діло зробиш ти.

1924 р.

Чоловіку.

Коли всіх ти без розбору
 Полюбив без виключення,
 Значить ти піднісся вгору
 Й зрозумів Христа учення.

Коли ж ти порою судиш:
 Той такий, а той такий,—
 Значить: не піднісся вгору;
 Чоловік ти є лихий.

1926 р.

Як би тебе як слід любили,
Тебе, голубонько моя,
Тоді б ми певно краще жили—
Були б щасливі, ти і я.

І тут біда, і там біда,
Де не підеш, кругом біда.
Подай мені, брате, руку,
Та й візьмемо ми по буку,—
Виженемо біду з хати
Та й не будем нарікати.

1928 р.

Біда.

Як би ж в родині була згода
Та щира праця, а не гнів...
А так... Кидать на вітер шкода
Незрозумілих многим слів.

1927 р.

Не час...

Не час недолі потурати
І визнавати ворогів,
Не нам чиеїсь ласки ждати
Й спиняти визвольний порив.

Кидайте слово огнєве,
Підносьте визвольні кличі,
Кидайте слово запальне
В чутливі душі молоді.

Розлад, угода і зневіра
Нікого ще не піднесла.
Самопосягата і офіра
Нераз понижених спасла.

1928 р.

Наказ.

Скажи но, діду,
Чому програли ми побіду
Свої Вітчизни?
Невже забракло в нас набоїв,

Чи може не було героїв
У визвольній війні?

Не бракло, сину, в нас набоїв,
Були у нас свої герої
Відважні, ще й які!
Завзято бились з ворогами,
Земля тряслася під ногами
Від вибуху гармат.

Дирчали наші скоростріли,
Роями кулі наче пчоли
Винвались в ворогів.
Була перемога вже за нами,
Й ми почувалися панами
По селах і містах.

Та зрада, як то все буває,
На себе довго не чекає—
З'явилася вона.
І почала всіх намовляти,
Що вже не треба воювати...
Бо Ленін так велів.

Наївні зброю покидали
Й московську зраду привітали,
Як рідную сестру.
А більш тривкі не піддалися,

Не дали зброї, й не здалися
Намові підступній.

„За Україну” з криком „слава!”—
Хай згине зрада скрізь, лукава!”
Всі кинулися в бій.
Таких боїв ще не було,
Багато наших там убито...
Ще більше ворогів.

Спливала вража кров струмками
Й побіда знов була за нами,
Ми Київ здобули!
„Героям слава!”—там кричали,
А як Гетьмана зустрічали—
Всі дзвони загули.

Була щаслива та година,
Як звільнилася Україна
І ми вільні були...
Добачив Ленін своє лихо,
Післав наказ він з Москви тихо,
Щоб все спровокувать...

І провокація завзята
Нацькувала брата на брата
Й почавсь тоді розлад...
Одні годилися з Москвою,

Другі ще билися з бідою,
Аж поки змогли...

Тоді почали відступати,
Щоб свіжі сили призбирати,
Що в боях не були.
Та довершилось зле діло,
Стрілою вістка облетіла,
Що нас перемогли...

Перемогли, не побідили,
Бо підростають нові сили,—
Українські орли.
Я знаю, певно доведеться
Й тобі, мій сину, не минеться
Вступити в рішучий бій.

Тоді сновни цей наказ діда:
Щоб виграна була побіда
І ми вільні були!..

1936 р.

До альбому ріжним таборам.

Тим, що „їх хата з краю”.

Трава шелестіла
Від подиху вітру,
Струмок об каміння
Водою дзвенів.
Панає Кривошия
Обнявши макітру.
Вареники з сиром
Смачнесенько їв.

УНО-вцям і їх хаосові:

Нащо нам Гетьмана?
Ми всі як гетьмани...
„Новим шляхом”
Ідемо до мети.
Хоч ми не тирольці,
Та все ж гуляйпольці,—
Під провід Махна
Стараємось йти.

СУС-ам і їх „Голосові”.

Ми всі демократи,
У нас одна мати—
Кефальна церква

Й свій „голос” один...
Не вступим з дороги,
Як ті круторогі,
Хоч би з нас зістався
Лише один...

Перевертням і яничарам:
Нащо нам Україна!
Яка там Україна?..
Нам Сталін „отец”,
А Москва наша „мать”.
Жили б ССРСР-и—
Чотири літери,
А поза тим,
Нам на всьо наплювать.

Гетьманцям:
Ми здавна —гетьманці,
І тільки гетьманці!...
Правдиві та вірні
Павлу козаки.
І хоч на чужині,
В недолі—вигнанці,
Все ж ми будуєм
Свої літаки.

1938 р.

У відповідь.

Приятель мій сказав мені:
 „Нема на світі України!
 Лише сварки й сварки одні
 Та про Україну спомини”.

Мабуть і рацію він мав,
 Коли поемів таке казати.
 Бо хто ж тих сварек не чував,
 Хоч кого будь про це спитати...

Та я не з тих, що кажуть „так”
 І вже відразу погодився...
 Бо з діда, прадіда козак—
 З несправдою ще не мирився.

Нехай розсварений рід мій
 (Кажу довірочно, між нами),
 Але він в час великий свій
 Ще буде паном над нами.

с. VI. 1938 р.

Поет і Муза.

ПОЕТ:

Ти знов примушуєш до праці
І це даєш самітним бути
В тіні запашної акації
Душею й тілом відпочинути.

Скажи, чи варта щось писати,
Коли віршове не читають?
Та й на Тебе, моя Музо,
Нераз невдячні нарікають.

А вже для наших, для поетів,
Таке тепер життя настало,
Що хоч берися до памфлетів,
Або скачи куда попало...

МУЗА:

Не нарікай в часи зневіри,
Як маєш здібности—пиши!
І що би там ні говорили,—
Перед сумлінням не гріши...

Не жди визнання і похвали;
 На те не май в собі надії.
 Коли б тебе і зневажали,
 Все ж будь поет і добродій.

Складай для нації перлини
 І самоцвіти дорогі...
 Бо для корони України
 Не попрацюють вороги.

1938 р.

На спомин.

(Присвята молодим героям полеглим під
 Крутами).

Ми про вас пам'ятаємо, славні борці..
 Ви боролись всі чесно, я виджу,
 Проти визнеку й знуцань ганебних естів
 За добробут прибитого низу.

Не багато було вас, та міць кайданив
 Ви розбили й, довівши всім в світі,
 Що бідак селянин може сам без панів
 У братерстві та праці прожити.

Невгомона борня за ідеї святі
 Вас загнала в завчасну могилу,
 Але бачимо ми, як бідак селянин
 Вже почав випробовувать силу.

Вас ганьбили й стріляли. Та з ваших кісток
 Розцвіли різнобарвні квіти...
 І тих квітів зерно вітер часу розніс
 По усьому широкому світі...

І великий засів в нашій ниві зійшов...
 Скоро викине колос плідючий.—
 І ось ось всім катам, що ганьбили всіх нас
 Буде несею кінець неминучий...

1927 р.

З Новим Роком!

Запрягаймо сили нові
 З Новим Роком молодці!
 Вже давно для нас тернові
 Приготовані вінці...

Коли душа твоя не спляча,
 Коли енергія скипає через край—
 Живи для істини, будь істина ходяча,
 Незрячому прозріти помагай.

Іди туди, де чуються прокляття,
 Іди туди, де ненависть горить,
 Іди туди, де гинуть твої браття,—
 Старайся там світ істини розлити.

1928 р.

Спомин.

Зістався спомин й більш нічого...
 Нема запалу вже булого,
 Нема завзяття як бувало...
 Чубатих лицарів не стало...

Перевелися козаки,
 А правнуки вже не такі....

Нема огню, нема горіння,
Нема до кращого стремління,
Немає волі до життя...

Терике гірке правдиве слово!
Старе як вік воно, не нове...
Тож вибачте його, панове,
Бо я славити ще не звик...
Такий вже з мене чоловік.

1928 р.

Поле.

Поле мов, поле,
Не гляділи б очі,
Ніхто тебе поле
Орати не хоче.

А хто тебе, поле,
Обробити хоче,
Того добрі люде
Женуть в світ за очі.

Ніхто тебе поле
 Обробить не хоче,—
 Всякий з тебе, поле,
 Користати хоче.

Вміє, чи не вміє,
 Всяк на тобі сіє
 Шкідливі зернята
 Ніхто не провіє.

І все ти приймаєш,
 І все ти живиш,—
 Ніколи ти, моє поле,
 Дармо не лежиш...

1928 р.

Новий Шлях.

По новому шляху ми йдемо,
 До нового життя на волі;
 Нікому ми себе не дамо
 Повернути до рабської долі.

Хай стріляють на нас Перуни,
 Під ногами гадюки хай вьютися—
 Ми вільної України сини,
 Лиш для неї серця наші бьютися.

Ми назад не повернем ніяк...
 Наш девіз—собі волю дістати...
 Ні москаль, ні румун ні поляк
 Не примусять в рабстві загибати.

По новому шляху ми йдемо
 До нового життя без уніну.
 Ми нікому її не дамо,
 Свою землю, свою Україну...

1924 р.

Людодури.

Що мені книги? Що всі науки,
 Коли скували ноги і руки,
 Зранили серце, розбили душу
 Приобіцявши на вербі грушу.

Кажуть: —Учися новій культури!
 Ех, учителі! Ех людодури!
 Лізете всюди, там де не треба,
 Гнівите Бога, гнівите небо.

Але прийдеться відповідати...
 За всякі кривди одвіт здавати.
 Вже огонь мести в серцях палає;
 Вас, людодури, він покарає...

1925 р.

Угодовцям.

Що з того нам,
 Що ви всі такі вчені...
 Але були і є
 Раби ви підяремні! ,

Ви для шкідливих вигод
 Без жадної офіри
 Зрадили свій народ,
 Страшний злочин вчинили.

Вам не дорівня
 Юда з Каріот,—
 Він продав Христа,
 А ви цілий народ.

Епитаф на могилі раба.

В муках зродився,
 В муках він жив,
 В муках він вмер
 Й нічого не лишив.

П. П.

(В альбом).

Даремний труд, трата часу
І трата слів...

Ще не вирісло те племя,
Его знищить лжи покров...

Хоч і бували вже
Гіганти мислі,
Вам їм не дорівнять,—
Від ліні ви проквели.

Мряковина.

Кров -золото... Золото- кров...
Ось мораль двацятого віку.
Голосити в цей вік про велику любов
Чи можливо тепер чоловіку?..

Голосити в цей час, коли страчене все
І здобутки всі думки живої...
Як шалений, чийсь голос скрізь вітер несе
І той голос все кличе до зброї...

Невже мало всіх страждань і втрат дорогих.

Невже мало пролитої крові?..

Для людей ненаситних, бездушних, лихих...

Деж ті гасла братерства й любови?..

Замрячив цілий світ ненависний Ваал

І в тій мряці людство утоне.

А про взнеслий, найкращий святий ідеал

Вже, як видно, людство те не дбає...

1935 р.

* * *

Дивний москвин. Певно здуру

Зруйнував свою культуру,

Щоб ніякої не мати—

Почав нашу руйнувати.

Та не знати, чи прийдеться

Довершити ганебне діло...

Ще українець не гнеться,—

Він своє боронить сміло...

Не страшні йому чекисти,

Ні азійській тортури,

А ні псевдо комуністи

І всілякі авантюри.

Від Карпат і до Кавказ,
Український люд страждає
Та московську заразу
Його душа не приймає...

Слава Тобі! Тричі слава
Мій народові неборний....
Знай: не вічна та імлава...
Будеш ти як був соборний...

1932 р.

Сонник.

Раз вступив один збірач
До одної хати
Й просить пана господаря
На пресу щось дати.

Видивився пан господар
Тай відповідає:
„Хто пресою цікавиться,
Нехай попірає”.

А збірач йому своє:
„Зробіть, пане, ласку, —
Виконайте хоч частину
Свого обов'язку”...

А тоді знов пан господар:
 „Я не дам нічого!
 Краще в справі тій зверніться
 До сусіда мого...

Бо я преси не читаю,
 І тим не журюся,
 А як що мені присниться --
 Я в сонник дивлюся”.

1936 р.

Матері.

Осіротила Ти мене,
 Зіставила саму дитину...
 Маленьким був я ще в той час,
 Як Тебе клали в домовину.

В діточому віку не знав
 Я тої дорогої втрати...
 Котят малесеньких кунав,
 Як трумну виносили з хати.

Потім трумну десь понесли
 І я заплакав... Ти не чула.
 По личку сльози потекли,
 Бо кітка то мене дрягнула.

На плач до хати увійшла
 Якась незнана мені тітка,—
 Конієчку мені дала,
 Щоб тим потішилась сирітка.

Що далі діялось зо мною
 Ніяк не можу пригадати,
 Лиш пам'ятаю, як з сестрою
 Молчили ми за Тебе, Мати.

Так рік за роком проминав,
 Перетернів всього не мало.
 Ніхто про сироту не дбав,—
 Я ріс самотнім, як попало.

Не раз у наймах я служив
 І працював там понад силу...
 А у неділю я ходив
 Твою відвідати могилу.

І ту могилу убирав
 Ніжними білими квітками,
 А ті цвіти я поливав
 Своїми теплими сльозами.

Колиж смерканок наближавсь
 І мусив я „прости” сказати,—
 Сиру я землю цілував,
 Що вкрила Тебе, моя Мати.

Тепер я виріс і змужав,
 Сильний став тілом і душою...
 До ніг Твоїх я би припав,
 Коли б Ти встала перед мною.

Одеса. Травень 1914 р.

Море.

Шумиш ти, Чорне море,
 Хвилюєшся, бушуєш...
 Тобі байдуже горе
 Й стогонів ти не чуєш.

Шумиш, гудиш та граєш
 І тониш кораблі...
 Та хвилями кидаєш
 І гасиш ліхтарі...

1914 р.

Моя любов.

Люблю простори я широкі,
 Долини, гори і луки.
 Люблю озера я глибокі
 І рік крутії береги.

Люблю природу я канадську
 І спів її буйних вітрів
 Люблю я працю тут громадську,
 Плугів орання і посів.

Люблю я все в новій країні
 Ї здається жив би тут усе—
 Та, я родивсь на Україні
 І рідний край люблю над все.

19⁹⁵ р.

Ви хочете пісень?

(У відповідь на запити „Чому не співаєте про любов“).

Ви хочете пісень, що для вас співаю;
 Ви хочете пісень, яких ще не співав,
 Але не бачите, як сльози я ковтаю,
 Щоб сліз моїх ніхто не помічав..

Так... Плачу я, хоч сором це казати...
 Але скажіть, що маю я робить,
 Коли моя нещасна Мати
 В збезчещенім гробі лежить?..

Лежить Вона й невідомо чи встане,
 Невідомо, чи буде Вона жить...

І чи стогнати Мати перестане
У тім гробу, в якому лежить.

Ви хочете пісень? Пічну вам співати,
Та не про любовці й любов...

Буду співати, щоб вчула наша Мати,
Щоб спів мій зрушив вашу кров...

Щоб ваша кров в серцях зашаленіла,
Щоб гнів повстав у приспаних серцях,
Щоби збудилася ваша відвага й сила,
Яку скував москвин, румун і лях...

1934 р.

В. К. Чижові.

7

Понад Вас не маю друга
Хто б так щиро співчував,
Хто б усі мої турботи
На свої рамена брав.

Як же часто без потреби
Людоньки мене хвалять
І підносять повід небо,—
Співчувати не хотять...

Торонто, 1938 р.

Цвіти душі.

В людській душі цвіти цвітуть,
 Прекрасні з вигяду й пахучі...
 А в тайниках її ростуть
 Цвіти трійливі і колючі...

Нераз запааний душецвіт
 Мерців моральних відживляє...
 А таємничий трійлоцвіт
 Найкращу здібність убиває...

1938 р.

Нехай.

Нехай кричать безумці,
 Нехай гандлюють юди,
 А ми, браття Українці,
 Живім як гідні люди.

Працюймо над собою,
 Лікуймо наші рани
 Пригноблені судьбою...
 Україна ще встане.

1928 р.

Церкви горять.

Церкви... Церкви.. Горять церкви!
Огонь дінняв дзвіниць...

Гей! Люде, люде!.. Де ж ви, де?..

Гей, люде — до криниць!...

Гаси... Гаси поки ще час,

Гасіть своє добро!

Гей Петре!.. Дмитре! Опанас!..

Несіть... Несіть ведро...

Нема?... Не чути боротьби...

Згоріли слава й честь...

Лиш хто сміліший із юрби

Ляхам післав — протест...

29.VIII. 1938.

В час небезпеки.

Демократія... Демократія!..

Ти одинока моя надія,

Ти одинока... (хоч і немила),

Кличе, гукає вдача зрадлива.

Нераз таке в житті буває:
 Хто кого нищить і зневажає,
 В bagno як скочить і потонає—
 Навіть за бритву тоді хапає.

Демократіє!.. Чи ж то допоможе?..
 Коли в bagno ти—топись небоже!
 Й демократії вже не чінайся,
 А перед смертю в гріхах покайся...

Бо ж всі злічини світові знає,
 Усі знущання й вчинки погані...
 Хоч ти безбожник,—молись, небоже!
 Демократія тут не допоможе...

1938 р.

Вітчині.

Вітчино рідно, Ти не побідна!
 Я вірю в сили Твого життя.
 Хоч Тебе тиснуть люті морози,
 Хоч Тебе вітри шалені рвуть
 І на обличчю Твоєму сльози
 В часи розпачу нераз блиснуть.

Ні! Я не вірю у перемогу
Лютих морозів й буйних вітрів.
Бо ж Ти, Вітчино, молишся Богу
Й просиш о милість, просиш без сльоз.

Бог всюди суцїй і всемогучий—
Взнеслїй любови Його буття—
Любов знесилить мороз некучий,
Любов знесилить вітрів виття.

Вітчино рідна, Ти неюбїдна!
Я бачу розквіт Твого буття.
Я вірю— зникне мара негїдна,
Я вірю в сили Твого життя.

1938 р.

З М І С Т

В. Тулевітрову, (присвята).	3
Стежка	5
Чому	6
Думи мої, думи.	7
Осінь	9
Зима	10
„Вінтер”. (Зима—в англійській мові).	11
Коли бачиш неправду	12
Не будуйте хати	13
Як хочеш щасливо	13
Не любя	14
До всіх свій зір звертаєш	15
Дума горемики	16
Треті півні	17
Дані мені пориви	18
Український інвалід	18
В листопаді	19
Безрадному	20
Стрілецький Прапор	21
Не сидіть же...	22
На концерті	23
Туга	24
Україна нас кличе	25
Самосуд	27
В альбом О. Б.	28
О. К. в альбом	29
Н. Н. в альбом	29
Пора	29
Ліга Нашій	30
Незгода	30
Мамона	31
Моїм товаришам по зброї	32
Ліра	33
Не кажіть	34
Гайдамацька пісня	35
Наша історія перед 1935 роком	36
Національна сплячка	38

Як той будильник	39
Порала	39
Українському націоналістові	40
Порив душі	41
Ми живемо...	41
„Добрий лад“	42
Весна іде	43
Розмова більшовика з демократом	44
„Повалили Гетьмана...“	46
Даремні заходи	47
Чи ти чуєш?..	48
Т. Г. Шевченку	49
Привіт	49
Ол. В. Луговому	50
Де рабська покора	50
Караєш, матінко..	50
Семену Ковблеві	51
Наші гаразди	52
Батьків заповіт	53
На Великдень	54
Не ті часи	54
Українському літератові	55
Як прийдеться у когось	56
Який є вік...	56
На смерть С. В. Петлюри.	57
Експромпт	58
Пісня	59
Неволя	59
Пісня підневольного	60
Пісня безробітного в Канаді	61
Жебраки	62
Сестри мої..	63
Зимою	63
Валота	64
Епитаф	65
Афорізми	66
Чоловіку	67
Як би тебе як слід любили	68
Біда	68
Наказ	69
Не час	69

До альбому ріжним таборам	73
У відповідь	75
Поет і Муза	76
На спомин	77
З Новим Роком!	78
Коли душа твоя ...	78
Спомин	79
Поле	80
Новий шлях	81
Люлодури	82
Угодовням	83
Епитаф на могилі раба	83
П. П. в альбом	84
Мряковина	84
Дивний москвин...	85
Сонник	86
Матері	87
Море	89
Моя любов	89
Ви хочете пісень?	90
В. К. Чижові	91
Цвіти душі	92
Нехай	92
Церкви горять	93
В час небезпеки	93
Вітчизні	94
З м і с т	96

ПОМІЧЕНІ ВАЖНІЙШІ ДРУКАРСЬКІ ПОХИБКИ:

Сторона 10, Другий вірш з гори

Надруковано: „То вихристая, то морозная
І скрипливая, І красивая”.

Має бути: „То вихристая, І скрипливая
То морозная, І красивая.”

Сторона 28, стрічка 6-та з гори

Надруковано: „Та це Європі не болять...”

Має бути: „Та це Європи не болять...”

Сторона 33, стрічка 2-га з гори

Надруковано: „Нехай чумить, най грає море”

Має бути: „Нехай шумить, най грає море”

Сторона 41, стрічка 1-ша з гори

Надруковано (наголовок): „Порив душі”.

Має бути: „Порив душі”.

Сторона 67, стрічка 2-га з долини

Надруковано: „Значить: не піднісся вгору”

Має бути: „Значить: ти людей не любиш”.

Сторона 68. Перший і Третій вірні з цієї сторінки
творять цілість.

Наголовок „Біда” над Третім віршем має бути над
Другим віршем зо 6-тьох стрічок, що становить цілість.

Сторона 85, стрічка 5-та з гори

Надруковано: „Замрячив цілий світ ненависний Ваал”.

Має бути: „Замрячив цілий світ ненаситний Ваал”.

Сторона 94, стрічка 6-та з долини

Надруковано: „Вітчино рідно, Ти непобідна!”

Має бути: „Вітчине рідна, Ти непобідна!”

